

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

PRIE SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO „DĖL PRAŠYMO PAIMTI ŽEMĘ VISUOMENĖS POREIKIAMS“ PROJEKTO

1. Sprendimo projekto esmė, tikslai ir uždaviniai.

Pagal žemės sklypų Bangų g. 7, Gluosnių g. 8 ir juos supančios aplinkos detaliojo plano, patvirtinto Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2004-09-30 sprendimu Nr. 1-355, sprendinius, yra numatytas nugriauti pastatą – garažą Kūlių Vartų g. 5A, patenkančią į kultūros paveldo komplekso – Bastionų komplekso, unikalus objekto kodas 10457 kultūros vertybių registre, teritoriją. Kultūros vertybės registravimo duomenys (dosjė) buvo užpildyti 1997 m., buvo nustatyta istorinė, architektūrinė, technologinė vertė. Saugomą bastionų kompleksą sudarė trys atskiros teritorijos: pirmoji – Gelderno ir Kurmarko bastionai, rytinė kurtina, senasis ravelinas ir fosa prie jų (šiai daliai rengiamas paveldo tvarkybos projektas), antroji dalis – Prūsijos bastiono liekanos, trečioji dalis – Malūnų bastiono liekanos. 2016 m. patikslinus kultūros vertybės vertingųjų savybių sąrašą, šios trys teritorijos apjungtos į vieną. Vertingąsias savybes numatyta išsaugoti, jas išryškinti ir eksponuoti. Atlikus paveldo tvarkybos darbus objektas, jo pirminė paskirtis (įtvirtinimai) taps lengviau suvokiamas aplinkoje, bus sustabdytas ardomasis atmosferos poveikis pylimams, poternoms.

Šiuo metu teritorija naudojama kaip miestiečių poilsio vieta, parkas. Dėl nepakankamos priežiūros dalis takų susidėvėjo, išminda dalis brustvero (pylimų viršaus) teritorijos dalis į buv. tabako fabriko (dabar – Kultūros fabrikas) pusę nenaudojama. Teritorijos dalis į Kūlių Vartų gatvės pusę (gyvenamųjų namų kiemai) paversta automobilių statymo vieta.

Sprendimo projekto tikslas – pateikti Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos prašymą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams – kultūros vertybės komplekso apsaugos reikalams, nutraukiant negyvenamosios paskirties pastato-garažo Kūlių Vartų g. 5A patalpų savininkų valstybinės žemės naudojimo teisę, atlyginant nuostolius už paimamą visuomenės poreikiams turtą – garažų paskirties pastatą Kūlių Vartų g. 5A (unikalus Nr. 2197-4001-1011).

2. Projekto rengimo priežastys ir kuo remiantis parengtas sprendimo projektas.

Klaipėdos miesto savivaldybės 2018-2020 metų strateginio veikos plano Investicinių projektų programoje numatyta priemonė: Bastionų komplekso (Jono kalnelio) ir jo prieigų sutvarkymas, sukuriant išskirtinį kultūros ir turizmo traukos centrą bei skatinant smulkų ir vidutinį verslą. Yra parengtas bastionų komplekso ir jo prieigų sutvarkymo techninis projektas, išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Įgyvendinus bastionų komplekso sutvarkymo projektą bus užbaigtas formuoti XVIII a. teritorijos situacijos charakteris, perteikiantis miesto istorijos savitumą viešam pažinimui ir naudojimui. Planuojamas teigiamas poveikis kraštovaizdžiui.

Sprendimo projektas parengtas vadovaujantis LR žemės įstatymo 45 straipsnį. Pagal Žemės įstatymo 45 straipsnio nuostatas pastatai iš privačių asmenų gali būti paimami ir valstybinės žemės nuomos sutartys prieš terminą nutraukiamos tik išimtiniais atvejais Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo sprendimu pagal savivaldybės tarybos prašymą, kai ši žemė pagal teritorijų planavimo dokumentus, tenkinant viešąjį interesą, reikalinga Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalyje nurodytoms reikmėms. Vienas iš atvejų, kuriam esant galima paimti žemę visuomenės poreikiams – kultūros objektų arba kompleksų apsaugos reikalams.

3. Kokių rezultatų laukiama.

Priimtas Nacionalinės žemės tarnybos sprendimas pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, įvykdyta procedūra ir priimtas sprendimas paimti žemę visuomenės poreikiams.

pastatų savininkams išmokėta kompensacija už paimitus visuomenės poreikiams pastatus, sudarytos sąlygos įgyvendinti bastionų komplekso sutvarkymo projektą.

4. Išlaidų sąmatos, skaičiavimai, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Išlaidų pavadinimas	Preliminari vertė, Eur
Žemės paėmimo visuomenės poreikiams sąnaudų ir naudos analizės parengimas	2 000
Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto parengimas	4 000
Kompensacija už pastatus pagal vidutinės rinkos kainos verčių žemėlapi	16 000*
Nekilnojamojo turto registro išlaidos (pastatų įregistravimas NTR valstybės vardu)	500
VISO	~ 22 500

*PASTABA-kompensacijos suma tikslinama pagal turto vertinimo ataskaitą

5. Lėšų poreikis sprendimo įgyvendinimui.

Priemonė – žemės paėmimas visuomenės poreikiams, įsigyjant pastatą Kūlių vartų g. 5A, ir lėšos, preliminariais skaičiavimais 22 500 Eur, reikalingos priemonei įgyvendinti, numatytos Savivaldybės 2018-2020 m. strateginiame veiklos plane, patvirtintame Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2018 -01-25 sprendimu Nr. T2-6. Dalis lėšų – 6 000 Eur sąnaudų ir naudos analizei bei žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektui parengti, yra numatytos Savivaldybės 2018 m. biudžete Miesto urbanistinio planavimo programai įgyvendinti. Kompensacijoms išmokėti reikalinga suma, patikslinta pagal turto vertinimo ataskaitą, bus siūloma numatyti 2019 m. veiklos plane.

6. Galimos teigiamos ar neigiamos sprendimo priėmimo pasekmės:

Teigiamos pasekmės – parengtas ir įgyvendintas žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas sudarys sąlygas sutvarkyti kultūros paveldo objektą – Klaipėdos bastionų komplekso teritorijos dalį, sukuriant išskirtinį kultūros ir turizmo traukos centrą bei skatinant smulkųjį ir vidutinį verslą bei pritaikant ją viešam pažinimui ir naudojimui.

Neigiamos pasekmės – galimas paimito visuomenės poreikiams turto savininkų nepasitenkinimas.

PRIDEDAMA:

1. Žemės ir pastatų, esančių Kūlių Vartų g. 5A, Klaipėdoje, numatomų paimiti visuomenės poreikiams, sąrašas, 1 lapas.
2. Paimitos visuomenės poreikiams žemės prie pastato Kūlių Vartų g. 5A schema, 1 lapas.
3. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2004-09-30 sprendimo Nr. T21-355 „Dėl Žemės sklypų Bangų g. 7, Gluosnių g. 8 ir juos supančios aplinkos detaliojo Klaipėdos plano patvirtinimo“ kopija, 3 lapai.
4. Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų kompleksas- Aprašymas, 4 lapai.
5. Teisės aktų išrašai, 2 lapai.

Žemėtvarkos skyriaus vedėja

Raimonda Gružienė

Žemės, pastatų ir statinių, esančių Kūlių Vartų g. 5A, Klaipėdoje, numatomų paimti visuomenės poreikiams, sąrašas

Eil. Nr.	Žemės sklypo, pastatų adresas	Žemės sklypo unikalus Nr., kadastro Nr., Pastato, patalpos unikalus Nr.	Žemės sklypo plotas, ha	Patalpų plotas, kv.m	Žemės sklypo patikėtinis, žemės sklypo dalies nuomininkas, pastatų savininkas	Vidutinė rinkos vertė pagal verčių žemėlapi (galioja nuo 2018-01-01 iki 2018-12-31), Eur.
1.	Žemė Klaipėdos m. sav., Klaipėdos m.		0,0069 (po pastatu)		Savininkas – Lietuvos Respublika Valsybinės žemės patikėtinis – Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	
1.1.	Kūlių Vartų g. 5A, Klaipėda	Pastatas –garažas 2197-4001-1011	58,23			
1.1.1.	Kūlių Vartų g. 5A Klaipėda	Negyvenamoji patalpa - garažas, 2197-4001-1011:0001	19,38	19,38	Rytas Kaminskas	5270
1.1.2.	Kūlių Vartų g. 5A Klaipėda	Negyvenamoji patalpa - garažas, 2197-4001-1011:0002		19,44	Rytas Kaminskas Daiva Kaminskiene	5290
1.1.3.	Kūlių Vartų g. 5A Klaipėda	Negyvenamoji patalpa - garažas, 2197-4001-1011:0003		19,41	Rytas Kaminskas	5280
					VISO:	15940

Žemėtvarkos skyriaus vedėja

Raimonda Gružienė

PAIMAMOS VISUOMENĖS POREIKIAMS ŽEMĖS PRIE PASTATO KŪLIŲ VARTŲ G. 5A SCHEMA

Žemėtvarkos skyriaus vyr. specialistė

Alma Truncienė

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL ŽEMĖS SKLYPŲ BANGŲ G. 7, GLUOSNIŲ G. 8 IR JUOS SUPANČIOS APLINKOS DETALIOJO PLANO PATVIRTINIMO

2004 m. rugsėjo 30 d. Nr. 1-355
Klaipėda

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832; 2001, Nr. 85-2969; 2001, Nr. 110-3984; 2002, Nr. 43-1604; 2002, Nr. 103-4605; 2002, Nr. 112-4976; 2003, Nr. 17-704; 2003, Nr. 28-1124; 2003, Nr. 73-3357; 2003, Nr. 104-4636; 2004, Nr. 134-4839) 17 straipsnio 30 punktu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617) 26 straipsnio 4 dalimi, Klaipėdos miesto savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a

patvirtinti žemės sklypų Bangų g. 7, Gluosnių g. 8 ir juos supančios aplinkos detalų planą (pagrindinis brėžinys pridedamas, 2 lapai).

Mero pavaduotojas, l. e. mero pareigas

Vidmantas Plečkaitis

SKLYPO NR.	ADRESAS	SKLYPO PLOTAS	PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI				ETA TIESIAMO ŽEMĖS PAVIRŠIAUS	PAPILDOMI VEIKLOS APRAŠYMAI / SERVIDITŪTŲ APRĀŠYMAS	TVARKYMO REŽIMAS	NAUDOJIMO REŽIMAS	TVARKYMO DARBAI			ŽELDINIAI		PARKAVIMAS	PASTABOS
			ŽEMĖS PLOTAS NAUDOJIMO BŪDŲ POKYČIAMS	ETA TIESIAMO ŽEMĖS PAVIRŠIAUS	ETA TIESIAMO ŽEMĖS PAVIRŠIAUS	ETA TIESIAMO ŽEMĖS PAVIRŠIAUS					SKLYPAMS	PASTATAMS	TOPAGRAFIJA	KERTAMI MEDŽIAI	BODINAMI MEDŽIAI		
1	Bangų g.3	1932	K	2-5	0.87	3.5	7-17	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, pritaikymo	Reglamentuota nauja statyba	II	9**	—	Antžeminė daugiaaukštė parkavimo aikštė ir požeminė aut. parkavimo aikštė po visu sklypu	
2	Bangų g.5	3910	V	5-7	0.43	2.5	17-25	206, 202	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, restauravimo, remonto, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Restauravimo, rekonstrukcijos, pritaikymo, reglamentuota nauja statyba	III	2**	—	Antžeminis parkavimas ir požeminė aut. parkavimo aikštė po visu sklypu. Automobilų stovėjimo vietų skaičius turi atitikti STR 2.06.01:1999 VI skyriaus reikalavimus. Atliekant statybos darbus tunelio vietoje, reikalingi žvalgomieji archeologiniai tyrimai	
3	Bangų g.7	4993	K, G3	2-7	0.48	2.5	8-25	203, 206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Reglamentuota nauja statyba. Griauiniai esamieji statiniai	III	9**	—	Statiniai sklypuose Nr.3 su statiniais sklype Nr.14 gali būti jungiami virš projektuojamos gatvės paliekant pravažiavimui ne mažiau kaip 6m skaičiuojant nuo gatvės dangos paviršiaus.	
4	Pylimo g.8	61704	R	-	-	-	-	206	Restauravimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, konservavimo, restauravimo su pritaikymu, menkaverčių statinių griovimas	Restauravimo, konservavimo, remonto su pakeltimais ir pritaikymo darbai atliekami pagal suderintus ir patvirtintus projektus.	II	24*	—	Kultūros vertybė, Bastionų kompleksas G 139K. Numatytų griaučių garažų (unik.nr. 2197-4001-1011:0002, unik.nr. 2197-4001-1011:0003, unik.nr. 2197-4001-1011:0001) savininkams nuosavybė kompensuojama (statymų nustatyta tvarka). Atliekant darbus reikalingi archeologiniai tyrimai. Nustatoma vizualinis ir apsaugos zona (žr. pagr. brėž.)	
5	Bangų g.7a	192	I	1	0.40	0.4	—	—	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo.	Pritaikymo arba griovimo	II	—	—	Numatoma galimybė integruoti pastatą į sklype Nr. 3 reglamentuotą pastatą, integruojant transformatorinę į sklype Nr. 3 reglamentuotą pastatą, sklypas Nr.5 prijungiamas prie sklypo Nr.3	
6	Bangų g.9	598	G1	2+M(ansarda)	0.30	0.8	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
7	Gluosnių g.8a	25	-	1	1.00	1.0	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Pritaikymo, menkaverčių pastatų griovimo	Pritaikymo	II	—	—	Sklypo 11 savininkas (rengia naują įvažiavimą) garažą iš Gluosnių gatvės sklype Nr.7	
8	Bangų g.11	600	G1	2+M(ansarda)	0.40	0.8	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
9	Gluosnių g.6	538	G1	2+M(ansarda)	0.24	0.5	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo. Galimas griovimas ir nauja reglamentuota statyba	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
10	Bangų g.13	883	G1	2+M(ansarda)	0.28	0.7	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
11	Gluosnių g.8	390	G1	2-3	0.30	1.0	8-11	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Reglamentuota nauja statyba	II	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
12	Bangų g.15	634	G1	2+M(ansarda)	0.28	0.6	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo	Rekonstrukcijos, remonto, pritaikymo	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose	
13	Pylimo g.6	3249	K	2+M(ansarda)	0.17	0.4	12	206, 212	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, konservavimo, restauravimo su pritaikymu, menkaverčių statinių griovimas	Restauravimo, remonto su pakeltimais ir pritaikymo. Reglamentuota nauja statyba	III	—	—	Parkavimas sklypo ribose. Automobilų stovėjimo vietų skaičius turi atitikti STR 2.06.01:1999 VI skyriaus reikalavimus. Atliekant statybos darbus, reikalingi žvalgomieji archeologiniai tyrimai	
14	Gluosnių g.9a	13148	K	2-3	0.22	0.5	8-11	206, 212, 92-1	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Tyrimo, pritaikymo, menkaverčių statinių griovimo, Paminkliniai daliai sklypo-konservavimo, restauravimo su pritaikymu	Reglamentuota nauja statyba	III	—	—	Antžeminis parkavimas ir požeminis parkavimas sklypo ribose. Automobilų stovėjimo vietų skaičius turi atitikti STR 2.06.01:1999 VI skyriaus reikalavimus. Dalis sklypo patenka į Bastionų komplekso G 139K teritoriją. Pagal statybos poreikį, sklypo Nr.14 detalusis planas gali būti keičiamas pobūdžio, tankumo intensyvumo ir aukštigumo. Galimas labiau koncentruotas užstatymas šiaurinėje sklypo dalyje prie Danės upės. Vykdyt statyba, reikalingi archeologiniai tyrimai. Galioja sklypo Nr.3 pastaba	
15	Kulių vartų g.5	1469	G3	3+M(ansarda)	0.30	1.0	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Remonto, pritaikymo	Rekonstrukcijos, pritaikymo	III	—	—	Dalis sklypo patenka į kultūros vertybės, Bastionų komplekso G 139K, teritoriją.	
16	Kulių vartų g.3	746	G3	3+M(ansarda)	0.39	1.0	—	206, 203	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Remonto, pritaikymo	Rekonstrukcijos, pritaikymo	III	—	—	Dalis sklypo patenka į kultūros vertybės, Bastionų komplekso G 139K, teritoriją.	
17	Tiltų g. 27-29	1010	G3	3+M(ansarda)	0.53	1.6	—	206	Restauravimo, atkūrimo	Riboto naudojimo	Menkaverčių statinių griovimas, remonto, pritaikymo	Rekonstrukcijos, pritaikymo	III	—	—	Dalis sklypo patenka į kultūros vertybės, Bastionų komplekso G 139K, teritoriją.	
18	—	16973	I1	—	—	—	—	206	—	—	—	—	—	24**	—	Sklypo ribose (rengiamas tiltas per Danės upę) atliekant statybos darbus tunelio vietoje, reikalingi žvalgomieji archeologiniai tyrimai (sklypo Nr. 2 ribose)	

Pastabos: * kertami medžiai tik su sąlyga, kad sklypo Nr.4 tvarkymo metu atkuriamas buvęs bastiono šlaitas.
** Kraštovaizdžio formavimo kirtimai ir kiti kirtimai atliekami pagal LR AM patvirtintą "Saugotinių želdinių, augančių ne miško žemėje, apsaugos, priežiūros, tvarkymo ir nuostolių juos sunalinus ar sužalojus atlyginimo tvarką"

92-1 Kitų servitutai: teisė laisvai prieiti prie bastiono komplekso iš bet kurios sklypo dalies (tarnaujantis daiktas)

202 Kelio servitutas - teisė naudotis pėsčiųjų taku (viešpatuojantis daiktas)
203 Kelio servitutas - teisė važiuoti transporto priemonėmis (tarnaujantis daiktas)
206 Servitutas - teisė tiesi požemines ir antžemines komunikacijas (tarnaujantis daiktas)
212 Servitutas - teisė ribotai naudotis žemės sklypo dalimi kitais tikslais (visuomenės poreikiams) (viešpatuojantis daiktas)

ATESTATO NR.	PROJEKTAVIMO FIRMA	Žemės sklypų Bangų g. 7, Gluosnių g. 8 ir juos supančios aplinkos detalusis planas	LADA
5070	R. STAŠEVIČIŪTE		☐
442 S	M. RAMANAUSKIENE		
	ARCHITEKTAS S. DRUSKIS		

Detaliojo plano teritorijos tvarkymo režimo pagrindinių sprendinių aprašomoji lentelė

Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų kompleksas

★★★★★

Aprašymas

Unikalus objekto kodas

10457

Pilnas pavadinimas

Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų kompleksas

Adresas

Klaipėdos miesto sav., Klaipėdos m., Galinio Pylimo g.

Įregistravimo registre data

1997-12-31

Statusas

Valstybės saugomas

Objekto reikšmingumo lygmuo yra

Regioninis

Rūšis

Nekilnojamas

Vertybė pagal sandarą

Kompleksas

Komplekso teritorijoje yra

Maldos namai, u.k. 31155; Administracinis pastatas, u.k. 31156; Pastatas, u.k. 1172; Klaipėdos žydų senosios kapinės, u.k. 39400; Poilsio pastatas, Turgaus g. 37A, P-3; Negyvenamas pastatas, Pylimo g. 6; Gyvenamas pastatas, Grįžgatvio g. 5; Gyvenamas pastatas, Grįžgatvio g. 5A; Negyvenamas pastatas, Grįžgatvio g. 4; Negyvenamas pastatas, Tiltų g. 27, P-4; 2017; Gyvenami pastatai, Tiltų g. 27, 29; Negyvenami pastatai - gydymo įstaiga, Galinio Pylimo g. 3; Gyvenami pastatai, Galinio Pylimo g. 9, 11, 13, 15; Gyvenami pastatai, Galinio Pylimo g. 20, 20A, 24, 26;

Seni kodai

Kodas registre iki 2005.04.19: G139K

Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašė: IR124

Amžius

XVII-XIX a. įrengti miesto bastioniniai įtvirtinimai, dalis kurių - Gelderno ir Kurmarko bastionai ir poternos, fosa, ravelinas - atkurti pagal inžinieriaus V. Šliogerio projektą 1994-1997 m.

Kompleksą sudaro

1. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso Gelderno bastionas su poterna \(23542\);](#)
2. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso kurtina \(23543\);](#)
3. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso Kurmarko bastionas ir šiaurinė bei pietinė poternos. Antrojo Pasaulinio karo slėptuvė \(23544\);](#)
4. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso ravelinas \(23545\);](#)
5. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso fosa \(23546\);](#)
6. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso Prūsijos bastiono liekanos \(844\);](#)
7. [Klaipėdos miesto bastioninių įtvirtinimų komplekso Malūno bastiono liekanos \(23547\);](#)

Teritorijos

KVR objektas: 162090.00 kv. m

Vizualinės apsaugos pozonis: 10851.00 kv. m

Vertingųjų savybių pobūdis

Archeologinis (lemiantis reikšmingumą); Inžinerinis (lemiantis reikšmingumą retas); Istorinis (lemiantis reikšmingumą retas); Kraštovaizdžio;

Vertingosios savybės

1.3.1. planavimo sprendiniai - atkurtų ir dalinai išlikusių ar neišlikusių bastioninių įtvirtinimų planinė struktūra - pagal naujosios olandiškos sistemos reikalavimus suformuoti pylimai ir bastionai su poternomis, sujungti kurtinomis, aplink bastionus įrengtos fosos, kurtinas pridengiantys ravelinai (buvo suformuoti 5 bastionai, sujungti kurtinomis - Gelderno, Kurmarko, Prūsijos, Malūno ir Marių bastionai. Paskulinis, Marių bastionas, yra kitoje Pilies gatvės pusėje, patenka į Baltijos laivų statyklos teritoriją; 1994-1997 m. rytinėje pusėje buvusios gynybinių įtvirtinimų liekanos, Gelderno ir Kurmarko bastionai, sujungti kurtina, apjuosti fosa su ravelinu prieš bastionus, buvo pilnai atstatyti. Prūsijos ir Malūno bastionai išlikę tik fragmentiškai; TRP, P-1, P-2, FF 1.; 2017 m.);

1.3.2. buvusių komplekso dalių liekanos ar jų vietos - kurtinos tarp Kurmarko ir Prūsijos bastionų vieta, kurtinos tarp Prūsijos ir Malūno bastiono vieta, sausos fosos vieta, ravelino prieš Prūsijos ir Malūno bastionus vieta (-: ravelino teritorijoje XIX a. pirmoje pusėje buvo įrengtos žydų kapinės; TRP, P-1, FF 3, 4, FF 60-65, FF 70-74, FF 76-78; 2017 m.); Šv. Jono bažnyčios vieta (bažnyčia stovėjo XVI a., nugriauta XVII a. pradžioje, atlikus archeologinius tyrimus buvo atidengti bažnyčios galinės ir šoninių sienų pamatai bei prie jų buvusių zakristijų relikvai, nustatyta, kad bažnyčia kartu su bokštu buvo 49 m ilgio ir 16 m pločio su dviem 4,4 m pločio zakristijomis iš šonų; -; TRP, P-1, P-3; 2017 m.); Šv. Mikalojaus bažnyčios vieta (arčiau Dangės upės kranto stovėjo krašto lietuviams skirta Mikalojaus bažnyčia, minima 1589-1590 m. dokumentuose, 1627-1629 m. ėmus juosti miestą pylimais bažnyčia buvo nugriauta; -; TRP, P-1, P-3; 2017 m.);

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai - išlikę arba atstatyti Gelderno ir Kurmarko bastionų suformuoti šlaitai (-: būklė patenkinama, Gelderno bastiono pylimo šiaurinė dalis nuardyta statant naujus pastatus buvusių bažnyčių vietoje, smailgalys neatstatytas. Kurmarko bastiono dešinysis fasas ir flankas nuardyti, apaugę medžiais, dešinysis sparnas užbaigtas atramine siena ir laiptais, kurių būklė bloga; TRP, P-2; FF 2, 5-10, FF 22-34; 2017 m.) atstatytos kurtinos tarp Gelderno ir Kurmarko bastionų šlaitai (-: būklė patenkinama; TRP, P-2, FF 2, 5, 6, 18-21; 2017 m.); ravelino priešais Gelderno ir Kurmarko bastioną suformuoti šlaitai ir aikštelės (-: būklė patenkinama; TRP, P-1, FF 2, 55-59; 2016 m.); Prūsijos bastiono šlaitų liekanos (-: XIX a. pab.-XX a. pr. ant bastiono buvo pastatyti žydų ligoninės pastatai, dalinai išlikę ar rekonstruoti, bastiono šlaitai nuardyti vystantis miesto infrastruktūrai, statant naujus pastatus; TRP, P-1, FF 2, 61-69; 2017 m.); Malūno bastiono šlaitų liekanos (-: XX a. I p. Malūno bastionas dalinai nukastas, ant jo įrengtas skveras, vėliau pastatyta mokykla; TRP, P-1, FF 72-76; 2017 m.);

1.3.7. hidrotechniniai įrenginiai - fosa su vandeniu (atstatyti mediniai tiltai, užtvanka neatstatyta; būklė patenkinama; TRP, P-1; FF 2, 10, FF 55-59; 2017 m.);

4. Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės - patenka į Klaipėdos senamiesčio teritoriją (u.k. 16075), Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (u.k. 27077), senojo miesto vietos teritoriją (u.k. 27078);

5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius - XVI a. pradžioje Klaipėdos pilis apjuosiamas bastionais. 1627 m. vadovaujant inžinieriui Christianui Rose (1607-1659) pradėta juosti miestą įtvirtinimais, kuriems įrengti buvo konfiskuota daugelio miestiečių žemė, nugriauta nemažai pastatų. Pilį turėjo saugoti dvigubas pylimų žiedas iš sausumos pusės. Bastionais apjuostas ne tik miestas (senamiestis), bet ir dalis piliai priklausančių žemių. Apie 1629 m. jau buvo supilti apie 3,5 m aukščio pylimai ir bastionai (keturi bastioniniai frontai, nuo marių pusės miestas pridengtas kramaljere) aplink kuriuos iškastos fosos. Fosa iš dalies buvo sausa, vanduo buvo tik pirmojo nuo Danės bastioninio fronto ribose. Klaipėda buvo viena svarbiausių Prūsijos tvirtovių, todėl bastioninė Klaipėdos tvirtovės sistema, daugelį kartų koreguojant projektus, buvo statoma daugiau kaip 100 metų. Pagal 1660 m. pulkininko Bellicome paruoštą projektą toliau buvo tobulinama pilies ir miesto gynybinė sistema. XVIII a. pirmaisiais dešimtmečiais Klaipėda buvo tvirtinama pagal 1686 ir 1706 m. parengtus fortifikavimo projektus. Vadovaujant inžinieriui Renné Carraciolliui de Nicastre 1686 m. pylimai pradėti formuoti pagal naujosios olandiškos sistemos reikalavimus. 1716 m. darbams vadovavo inž. majoras Dorijenas (Dorrien), o nuo 1721 m. rugsėjo darbus tęsė Emilius Von Unfriedas.

Šių darbų metu suformuoti erdvūs bastionai, jų flankai statmeni gynybos linijai, rytinėje pusėje bastionų flankai dvigubi. Į apatinį aukštą patenkama pro iki šiol išlikusias poternas. Antras nuo Danės bastionas pridengtas kontregarda (fosebrija), kurtinos tarp pirmojo - antrojo ir trečiojo - ketvirto bastionų pridengtos raveliniais. Išvystytas pridengtas kelias (via coperta). Fosoje ties Dane įrengta užtvanka, vandens horizontas fosoje buvo aukščiau nei upėje.

Apie 1740 m. buvo paruošti nauji Klaipėdos fortifikacijos tobulinimo projektai pagal įvairių gynybinių sistemų pavyzdžius. Apie tvirtovę buvo numatyta praplatinti griovius, už ravelinų supilti antrą pylimų sistemą, sudėtingi pylimai buvo numatyti dešiniajame krante už Biržos tilto. 1756 m. vasarą, iškilus karo grėsmei su Rusija, buvo atnaujinami senieji miestą ir pilį juosę pylimai, supilti ravelinai prieš Kulių ir Malūnų vartus, pilies bastionai paaukštinti iki 14 metrų.

1757 m. V. Fermoro vadovaujama rusų kariuomenė įsitvirtino Klaipėdos prieigose. Tvirtovėje įsikūrė rusų įgula. Rusų kariuomenė negriovė ir nenaikino pilies ir miesto įtvirtinimų. Įvertindami tvirtovės geografinę padėtį, jie tikėjosi iš šio miesto nepasitraukti, todėl parengė apie 40 įvairiausių fortifikacinių projektų ir esamos padėties planų. Rusų kariuomenė 1757 m. vasarą, vadovaujant pulkininkui de Molinui supylė neaukštus papildomus išorinius pylimus. Numatyti tvirtovės tobulinimo rusų armijos inžinierių darbai nutrūko 1762 m., sudarius taikos sutartį tarp Prūsijos ir Rusijos.

Pasibaigus Septynerių metų karui, Klaipėdos pilis neteko karinės reikšmės. Tobulėjant karo technikai, senosios pilies įtvirtinimai buvo sunkiai pritaikomi, todėl nustota jais rūpintis. 1770 m. Prūsijos valdovo Friedricho Didžiojo nurodymu pradedami pardavinėti ir naikinti išoriniai įtvirtinimai. XIX a. pradžioje visi sklypai buvusių ravelinų, kordegardijų vietoje išdalinti miestiečiams. XIX a. I pusėje ravelinas priešais Prūsijos bastioną perduotas žydų kapinėms įruošti. 1896 m. ant Prūsijos (Preussen) bastiono pastatyta žydų ligoninė. XIX a. pabaigoje - XX a. pradžioje žemėmis užpilti grioviai tarp Prūsijos ir Kurmarko bastionų. XX a. pirmoje pusėje Malūnų bastionas dalinai nukastas, jo viduje įruoštas skveras, o vėliau pastatyta mokykla.

Dokumentai

1. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė; Nr: PD-10457; DOSJĖ
2. KVAD direktoriaus įsakymas; 1997-12-31; Nr: 380;
3. Dėl pripažinimo valstybės saugomu; 2005-04-29; Nr: IV-190;
4. Nekilnojamojo kultūros paveldo objekto apsaugos sutartis; 2016-12-02; Nr: AS-21;
5. Dėl duomenų patikslinimo ir teisinės apsaugos panaikinimo; 2016-12-13; Nr: KPD-RM-2470; TRP Aktas_KPD-RM-2470.pdf
6. Papildoma medžiaga; 2016-12-16; Nr: PP-10457; P-2 P-3 P-4 P-1
7. DĖL DUOMENŲ PATIKSLINIMO; 2017-09-05; Nr: KPD-RM-2470/1; TRP Aktas_KPD-RM-24701.pdf

Šaltiniai ir medžiagos

1. MIŠKINIS A. Klaipėdos genėzė ir urbanistinė raida iki XVII a. pabaigos // Architektūros paminklai. Vilnius, 1979. T. V;
2. RAULINAITIS A. Klaipėdos senamiesčio architektūra ir sutvirtinimai // Lietuvos TSR architektūros klausimai. Vilnius, 1966;
3. ŠLIOGERIS V. Bastioniniai įtvirtinimai Klaipėdoje // Architektūros paminklai. VII. Vilnius, 1983, p. 13-22.
4. TATORIS J. Miesto gynybinių įrenginių liekanos // Grupė pastatų Klaipėdos senamiestyje. Istorinės charakteristikos / sąvadui. Vilnius, 1985. MLIM. D-1.;
5. TATORIS J. Senoji Klaipėda. Urbanistinė raida ir architektūra iki 1939 metų. Vilnius, 1994;
6. VELIUTĖ I. XVI–XVII a. fortifikacijos raidos atspindžiai Lietuvoje // Karo archyvas. T. XVII. Generolo Jono žemaičio Lietuvos karo akademija. Vilnius, 2002;
7. ZEMBRICKIS J. Klaipėdos karališkojo Prūsijos miesto istorija. I tomas. Libra Memelensis, Klaipėda, 2002.
8. Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas, V., 1973, p. 19

Nuotraukos

01

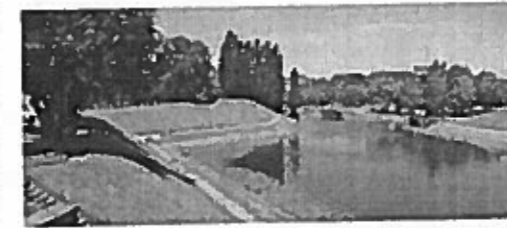
02

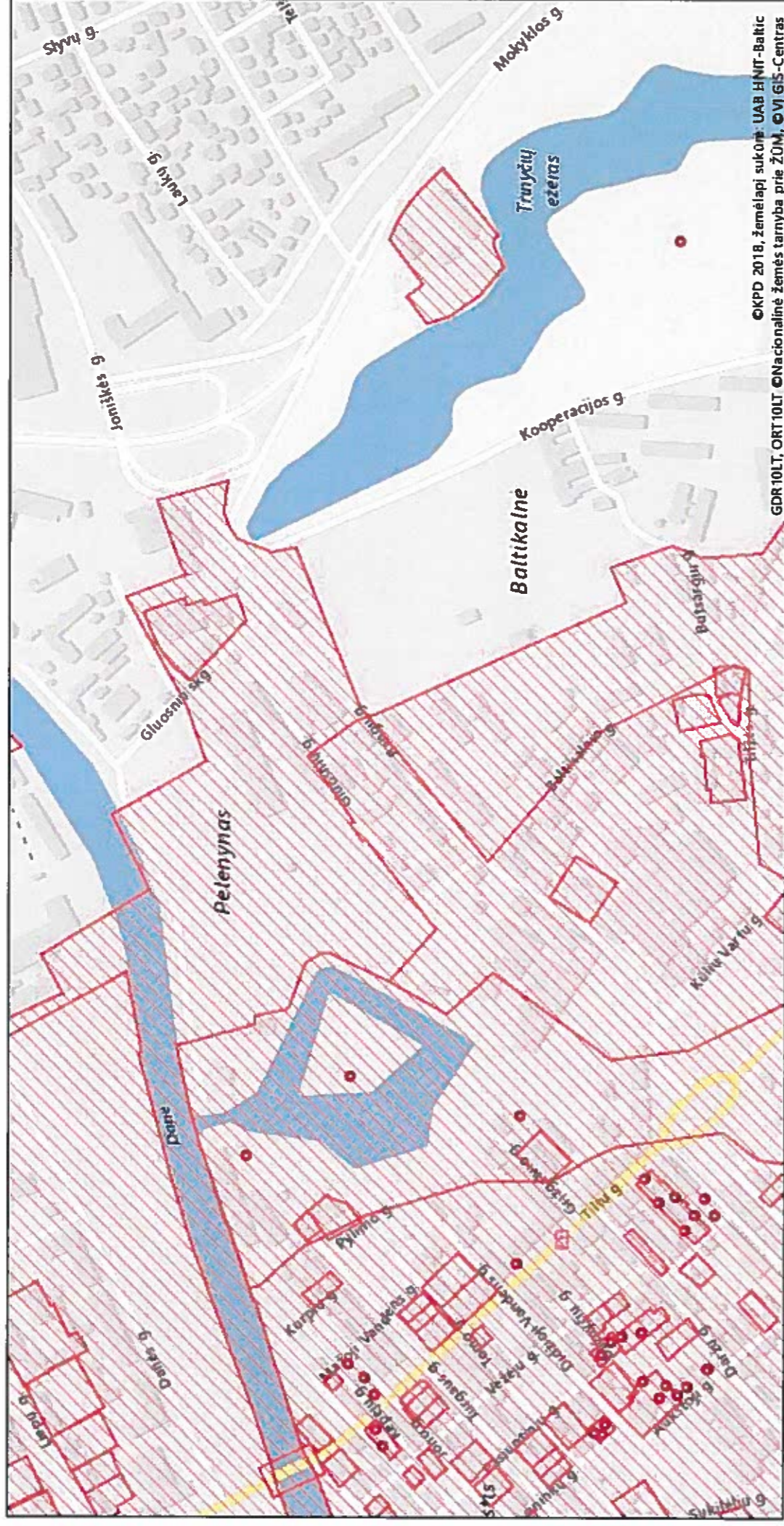
03

04

Lietuvos kultūros paveldo objektai ir teritorijos

Žemėlapis sukurtas www.heritage.lt svetainėje

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai ir teritorijos:

- Kultūros paveldo objektai
- Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos

Kultūros paveldo objektų apsaugos zonos

- Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis
- Vizualinės apsaugos pozonis

1 : 5 000

Suvestinė redakcija nuo 2017-07-01 iki 2018-04-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. 34-620, i. k. 0941010ISTA0001-446

Nauja įstatymo redakcija nuo 2004-02-21:

Nr. IX-1983, 2004-01-27, Žin., 2004, Nr. 28-868 (2004-02-21)

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
Ž E M Ė S
ĮSTATYMAS**

1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446

Vilnius

III SKYRIUS

ŽEMĖS PAĖMIMAS VISUOMENĖS POREIKIAMS

45 straipsnis. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams atvejai

1. Žemė visuomenės poreikiams iš privačios žemės savininkų gali būti paimama ir privačios žemės nuomos ir panaudos sutartys prieš terminą nutraukiamos arba tam tikslui valstybinės žemės nuomos ir panaudos sutartys prieš terminą nutraukiamos tik išimtiniais atvejais Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimu pagal valstybės institucijos ar savivaldybės tarybos prašymą, kai ši žemė pagal specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ar detaliuosius planus, parengtus Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka, tenkinant viešąjį interesą reikalinga:

1) valstybei svarbiems ekonominiams projektams, kurių svarbą visuomenės poreikiams savo sprendimu pripažįsta Seimas arba Vyriausybė, įgyvendinti;

2) krašto ir valstybės sienos apsaugai;

3) tarptautiniams oro uostams, valstybiniams aerodromams, valstybiniams uostams ir jų įrenginiams;

4) viešosios geležinkelių infrastruktūros objektams, keliams, magistraliniams vamzdynams, aukštos įtampos elektros linijoms tiesti, taip pat jiems eksploatuoti reikalingiems visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams;

5) socialinei infrastruktūrai plėsti – švietimo ir mokslo, kultūros, sveikatos apsaugos ir priežiūros, aplinkos apsaugos, socialinės apsaugos, viešosios tvarkos užtikrinimo, kūno kultūros ir sporto plėtojimo objektams statyti (įrengti) ir eksploatuoti;

6) išžvalgytų naudingųjų iškasenų ištekliams eksploatuoti;

7) komunalinių atliekų tvarkymo objektams (sąvartynams) statyti (įrengti) ir eksploatuoti;

8) kapinėms ir jų priežiūrai užtikrinti reikalingų objektų statybai ir eksploatacijai;

9) gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams.

2. Visuomenės poreikiams reikalingam konkrečiam objektui statyti (įrengti) konkrečios vietos ir ploto motyvuotas pagrindimas turi būti atliktas rengiant detalųjį planą ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentą. Konkrečios vietos ir ploto motyvuotas pagrindimas gali būti sudedamoji detaliojo plano ar specialiojo teritorijų planavimo dokumento dalis arba gali būti parengtas kaip atskiras dokumentas, teikiamas kartu su detaliuoju planu ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentu.

3. Vyriausybės teikimu Seimas gali pripažinti tam tikrą energetikos infrastruktūros, transporto infrastruktūros ar krašto apsaugos sričių projektą ypatingos valstybinės svarbos projektu. Kai žemės paėmimas visuomenės poreikiams yra reikalingas tokiam ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti, vadovaujamosi Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymu. Tokiais atvejais šio skyriaus nuostatos ir jas įgyvendinantys įstatymų lydimieji teisės aktai netaikomi.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-982, 2006-12-14, Žin., 2006, Nr. 138-5268 (2006-12-19)

Nr. XI-912, 2010-06-18, Žin., 2010, Nr. 72-3616 (2010-06-22)

Nr. XI-1313, 2011-04-12, Žin., 2011, Nr. 49-2368 (2011-04-28)

Nr. XI-1314, 2011-04-12, Žin., 2011, Nr. 49-2369 (2011-04-28)

Nr. XII-411, 2013-06-27, Žin., 2013, Nr. 76-3828 (2013-07-16)

Suvestinė redakcija nuo 2018-01-01 iki 2018-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. 55-1049, i. k. 09410101STA0001-533

Nauja įstatymo redakcija nuo 2008-10-01:

Nr. X-1722, 2008-09-15, Žin., 2008, Nr. 113-4290 (2008-10-01), atitaisymas skelbtas: Žin., 2011, Nr. 45

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS
ĮSTATYMAS**

1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533
Vilnius

16 straipsnis. Savivaldybės tarybos kompetencija

4. Jeigu teisės aktuose yra nustatyta papildomų įgaliojimų savivaldybei, sprendimų dėl tokių įgaliojimų vykdymo priėmimo iniciatyva, neperžengiant nustatytų įgaliojimų, priklauso savivaldybės tarybai.